5. דברים בקתדרה - לשלמה גזית 12.2014

- בפיתחה של שנת 2015 - אנו נתונים בעיצומה של רעידת אדמה היסטורית, רבת מימדים, שאין לה תקדים מאז סיום מלחמת העולם הראשונה וקריסת האימפריה העותומנית.

- במזרח התיכון - תוך 3 שנים הפך ה"אביב הערבי" ל"חורף איסלמי" - גבולות נמחקו וסכסוכים שבטיים וכיתתיים בני עשרות ומאות שנים פורצים אל פני השטח.

- עולם דו קוטבי ורב קטבי נתחלף בעולם שאין בו ולו מרכז כובד גאו פוליטי אחד. גשטאלט שבו כל דבר תלוי בכל דבר אחר, וכל אתגר דורש שילוב כוחות עולמי כדי להתמודד איתו.

- במעין "סערה מושלמת" מוצאת עצמה ישראל כ"מוצב החוץ" היחידי של דרך החיים המערבית במזרח התיכון - ב"נקודת המפגש" של "התנגשות הציויליזציות" בין המערב לאיסלאם, כחזונו של הנטינגטון, ובה בעת ב"עין הסערה" המסתחררת של מאבק איתנים בתוך האיסלאם. בין סונה לשיעה, בין מסורת, קיצוניות וטרור לבין מודרנה ומתינות. בין חלום "גדולת העבר" לבין חזון "קפיצת הדרך" אל העתיד. והכל טבול בהרבה דם.

- הדרמה הזאת ששטפה את העולם הערבי נושאת עימה עבורנו שני לקחים ותובנה אחת:
לקח ראשון: "היזהר בעניני נבואה". בעיקר בקשר לעתיד. מוברק כמשל. עמדו לרשותו כ400 אלף אנשים בשרותי הבטחון השונים כדי לחזות מבעוד מועד ארועים, כאלה שהתרחשו בכיכר "תחריר". והוא לא חזה. אז מי יוכל?
לקח שני: כשאומרים לנו ידידים, ואף מנהיגים מתוכנו: "אל תיגררו לפניקה - אם יתרחש משהו באמת חמור (איראן כמשל) - ארה"ב לא תעמוד מנגד. העולם יפעל!"
ואני אומר: בכלל לא בטוח. עיין ערך סוריה. אסאד טבח 200 אלף מבני עמו - בטנקים, ארטילריה, מטוסי קרב, אפילו נשק כימי - והעולם לא זז.
ותובנה אחת: לכל יריבינו ואף ידידינו שאומרים לנו שאי הצלחתנו להגיע להסדר עם הפלשתינאים היא סיבת הסיבות לכל בעיות במזרח התיכון, החטא הקדמון! - אני אומר: זו לא אמת!
גם אם אני בשנת 2000 (או רבין ופרס ב-94 או אולמרט ב-2008) - היינו מגיעים להסכם שלום עם הפלשתינאים - שהיה כבר מיושם מזמן - עדיין - ה"אחים המוסלמים" היו משתלטים על מצרים וסיסי לוקח חזרה מידם כעבור זמן קצר.
- עדיין סוריה היתה נתונה היום במלחמת אזרחים מרה. ועדיין איראן - היתה חותרת להגמוניה איזורית וליכולת גרעינית.
- הסיבות לכל אלה עמוקות, נטועות בהסטוריה של העמים והאזור - ואינן נובעות מהסכסוך הישראלי פלשתיני. (הן קשורות אליו אולי בדרך אחרת, שבה אגע בהמשך).

- במציאות שנוצרה בעקבות "האביב הערבי" יש עבורנו גם bad news וגם good news.
דאע"ש, התפוררות סוריה, ההתרחשויות בעיראק - כל אלה מוכיחים שוב :bad -אתחיל מה ושוב שאכן: המזרח התיכון - היא סביבה קשה. אין חסד לחלשים. ולא תהיה הזדמנות שניה למי שלא יידעו להגן על עצמם. כל שנה מופיעים איומים חדשים. והישנים: חיזבאללה, איראן, הטרור -. כולם "חיים ובועטים". אפילו מועצמים

ישראל היא המדינה החזקה ביותר באזור, מטריפולי שבלוב ועד :good news - אבל יש גם
.טהרן. היא החזקה ביותר - צבאית, איסטרטגית, כלכלית ואם נדע לפעול נכון - גם מדינית
חשוב לא פחות, ישראל תמשיך להיות המדינה החזקה ביותר באזור בכל טווח זמן נראה לעין -
:לבטח אם נשכיל לזהות ולטפח את מקורות העצמה והיתרון הללו - ובהם
.צבא המסוגל להביס כל צרוף איומים חיצוני, כולל טרור -
.- חברה בוטחת בצדקת דרכה הנכונה להתלכד לנוכח איום או משבר
.- כלכלה חזקה וצומחת - ביחסי גומלין פתוחים עם שווקי העולם
- מדיניות חוץ המבטיחה גיבוי בינלאומי, בעיקר אמריקני - דיפלומטי וכלכלי לעמדותיה של
מול אויבינו (moral high ground) ישראל - וכובשת את עמדת "העליונות המוסרית"
.ויריבינו

- העובדה הזאת, שישראל חזקה מכל צרוף של אויבים - היא שנותנת לנו את נקודת המשען
.לפעול מעמדה של כוח ובטחון עצמי לשינוי המציאות: להדיפת האיומים ולמיצוי ההזדמנויות

:- כמה מילים על כל אחד מהאיומים
:- 2 אירוניות ואבחנה אחת לגבי דאע"ש. ראשית - משהו על קבלת החלטות בעולמנו
אסאד טבח כאמור 200 אלף מאזרחיו כולל בנשק כימי - וזה לא הספיק כדי להניע לפעולה את
.הפרלמנט הבריטי ורוהם קמרון או את הקונגרס האמריקאי והנשיא אובאמה
- ואז הגיע דאע"ש וערף ראשם של שני עיתונאים (לא פרקטיקה ממש חדשה במזרח התיכון)
לעיני המצלמה - ותוך 48 שעות היה העולם מגויס כנגדם. טוב מאוחר מלעולם לא. ולכן אין לנו
סיבה להלין על התוצאה. אולם משהו על הרדידות של תהליכי קבלת ההחלטות - אפשר וראוי
.ללמוד
?שנית: נניח לרגע שתוך שנה לערך דאע"ש אכן ירוסן (והלוואי - ירוסק) - מי ניצח
- המנצח העיקרי הוא אסאד. שהקואליציה מוחקת יריב מרכזי שלו ומאפשרת לו להתרכז ביתר
אינטנסיביות ביתר המורדים - הלא הם המורדים ה"מתונים" - שאותם מתימרת הקואליציה לאמן
.ולחזק על מנת להפילו
מנצחת גם איראן וכמובן החיזבאללה. כל חברי ציר הרשע של הנשיא בוש. לשון אחר:
.הקואליציה מבצעת עבורם חלק מה"עבודה השחורה"

- למיטב הערכתי צודקים הטורקים בעמדתם שאין טעם להכות בדאע"ש אם לא מציבים במקביל
.את המטרה של הפלת אסאד ופועלים להשגתה
הטורקים צודקים בדרישתם לכונן "רצועה הומניטרית" - 25-30 ק"מ בתוך שטח סוריה לאורך
" כדי לאפשר התרכזות הפליטים ופעולה הומניטריתno fly zone הגבולות ולהכריז עליה כ- "
.לטיפול בהם (יש כמה מיליונים)
- מה שלא נאמר במפורש הוא כי פריסה כזאת עשויה להוביל במוקדם או במאוחר להתנגשות עם
ח"א - ובעקבותיו ההגנ"א - הסוריים וזו יכולה להתפתח להזדמנות לשנות מהיסוד את מאזן
.הכוחות ואת מהלך המלחמה במשטרו של אסאד

ואבחנה אחת: דאע"ש אולי לא כל כך חזק פי שמתארים אותו. ובפעולה אינטנסיבית
ומתואמת ,בעיקר אם תתרחש על פי המתווה הטורקי ובהשתתפות טורקית מסיבית - הוא אכן
עשוי להיות שד שמוחזר אל הבקבוק במהלך שנה- שנתיים הקרובות.אולם - אל לנו לטעות -
דאע"ש הוא חלק ממסכת הטרור האיסלאמי הקיצוני. מסכת הקשורה באופן רופף, אך חיה על

.דיאטת אמצעים הדוקה - ומשקפת גמישות ביצועית. כושר השרדות ודבקות פנאטית במטרה
ג'בהת אל נוסרה בסוריה, לשקר-א-טייבה- בהודו,הטליבאן באפגניסטן ,ALQ –- מדובר ב
ופקיסטן, ה"חותים" בתימן, ה"שבאב" בסומאלי, "בוקו חראם" בניגריה ועוד ועוד - בכל רחבי
.הרצועה המוסלמית ממרקש בואכה בנגלדש
- והמסכת הזאת עמידה מאוד. ההתמודדות איתה תהיה מלחמה של דור ולא של שנים בודדות -
המאבק מחייב שת"פ לא רק של מדינות ערב המתונות וטורקיה - אלא שת"פ ארוך שנים של
ארה"ב עם רוסיה, סין, הודו ואירופה - כולם במידה זו או אחרת - מטרות וקורבנות אפשריים של
.הטרור הזה. יצירת השת"פ הזה חשובה לעין ערוך מהאירועים באוקראינה או באיי הים הסיני

- החיזבאללה עסוק בסוריה - וככלל יעדיף להימנע מהתגרות בישראל. יהיו שיאמרו אצלנו -
נסראללה מורתע, זכרון 2006 טרי עדיין בראשו והוא לא יפעל. אני מסתייג מחדות הקביעה.
"ההרתעה" היא מושג חמקמק משהו. זה אינו "משחק סכום אפס" על סרגל במימד אחד. זהו
נושא מורכב ותלוי קונטכסט. המצב השכיח הוא - שיש לכל צד עמדה יסודית שנכונה במצבים
רגילים (נניח לרגע שהעמדה היא "הימנעות מהתגרות בישראל") - עדיין לא קשה לתאר ארוע או
פגיעה בנכסיהם או יוקרתם של החיזבאללה או נסראללה שיביא אותם חרף העמדה הבסיסית -
.לפעולה - בניגוד למה שנובע מעמדתם היסודית האמיתית

.- אגב, זה נכון לא רק ל"חיזבאללה" - גם לנו. ודי לחכימא ברמיזא

- לפיכך - הנחת העבודה וההיערכות המבצעית חייבות להכיל ולהתיחס אל אפשרות הדרדרות
.להתמודדות רחבה עם חיזבאללה

- ומכאן לאיראן - שבנסיבות מסוימות עלולה להיות הגורם הדוחף או המצית את ה"חיזבאללה"
.לפעולה
- לא אצלול מסיבות רבות אל פרטי הנושא.אומר רק זאת - איראן גרעינית היא איום מרכזי על
.הסדר העולמי כולו. לא רק על ישראל
ערב הסעודית - תוך .non proliferation –- איראן עם נשק גרעיני היא סוף משטר ה
מספר חודשים, טורקיה תוך מספר שנים וכנראה גם מצרים בעקבותיהן - כולן תהפוכנה
.גרעיניות
- כל דיקטטור מדרגה שלישית שיבחר בכך יוכל להבטיח את שרידותו מול העולם החיצון על ידי
.הליכה בדרכן של פקיסטן, צפון קוריאה ואיראן
- ה"ספירה לאחור" אל החזון המטריד של פרופ. גראהם אליסון מהרווארד על נשק גרעיני בידי
גופי טרור - הספירה הזאת,גם אם תימשך 15 שנה, תחל - לפיכך עצירתה של איראן מלהפוך
.ל"מדינת סף" גרעינית חיוני. ומצדיק כל מאמץ

ועל . 1+P5 - כרגע אנו בפאזה דיפלומטית לפחות עד מרץ 2015. קשה לתאר הסכם טוב עם ה
הסכם רע - עדיף שלא יחתמו. הבעיה היא שלאיראנים אין תמריץ אמיתי להגיע ל"הסכם סופי"
שיחייב הרחקתם מיעדם להפוך למעצמה גרעינית. מבחינתם בכל רגע נתון - עדיף "הסכם ביניים
.(ייתקפלו ויסכימו להסכם רע - כאמור 1+P5משופר" (אלא אם כן ה

- האירנים מתוחכמים מאוד. להערכתם (ואני מדגיש: להערכתם) הממשל האמריקאי שינה את
מטרתו מבלי להודות בכך, מ"לא תהיה איראן עם יכולת גרעינית צבאית. נקודה" ל"לא תהיה

איראן עם יכולת גרעינית צבאית במהלך כהונתנו". זה כמובן דבר שונה לחלוטין. וההערכה הזאת רק מחזקת את האיראנים בעקשנותם ובטקטיקת ההשהיה שהם נוקטים בה.
- לישראל יש אינטרס עליון ב"שמירת כל האופציות על השולחן". אולם גם כיום, בעיקר על רקע השיחות המתמשכות - יש לישראל אינטרס למקסם את ההבנה עם ארצות הברית ולנסות לשכנע - בצורך בנחישות והתמדה. ב"מקלות" לצד ה"גזרים" - ובפיכחון מוחלט לגבי מטרות משטר האייתולות.

- ומכאן, במעבר חד, אל האתגרים המדיניים: מהקל (כרגע) אל הכבד.
- ישראל רחוקה מלהיות עלה נידף. אך בעולם שאין בו אף מרכז כובד גאו פוליטי יחיד - כאמור, גם לא ארה"ב, רוסיה, אירופה או סין - ישראל היא גם לא כל-יכולה.
- לא נכון לזלזל במה שקורה באירופה. זה לא ייפתר בקביעה (שיש בה מידה לא מבוטלת של אמת) - שיש באירופה אנטישמיות.
כל זמן שהקולות הללו מגיעים – BDS- לחברי בקבינט וב"שמיניה" הייתי אומר בענין ה מאריתריאה או מאוריטניה, אנו יכולים לחיות עם זה שנים. כשזה מגיע מסקנדינביה ובריטניה - זה סיפור אחר. יותר רציני.
- כרגע אלו פרלמנטים, לא ממשלות. אבל זה עלול להתרחב - לאיגודים מקצועיים, לאקדמיה לארגוני צרכנים. ובהמשך חלילה גם לממשלות - שתאמרנה "בתוך עמנו אנחנו יושבות"
- ואל לנו לשכוח - אירופה היא שותף הסחר מס' 1 של ישראל. לא ארה"ב ולא סין. ואירופה, לצד צפון אמריקה ומדינות ספורות נוספות במזרח היא בלב "קבוצת ההתיחסות" של מדינות דמוקרטיות ליברליות - שאליהן אנו רוצים, בצדק - להשתייך.

ומכאן לארה"ב - זהו אתגר מדיני כבד בהרבה. ישראל היא מדינה ריבונית. יותר מפעם אחת אמרתי לנשיא אובמה, ולפניו לנשיאים בוש וקלינטון את הדברים הבאים: "בנושאים שלדעתנו חיוניים לבטחונה ועתידה של ישראל ובמובן מסויים של העם היהודי - ישראל תקבל את ההחלטות ותפעל על פיהן - לבדה ועל אחריותה"."איננו יכולים, ולא נרצה" - הוספתי ואמרתי "להעביר את האחריות להחלטות כאלה, אם וכאשר תידרשנה - גם אל הטובים בידידינו - שזה אתם".נשיאי ארה"ב לדורותיהם, אציין - לא תמיד אהבו את האמירה הזאת - אך כיבדו אותה.
- באותו אופן אמרתי לא פעם לחברי לקבינט - "עלינו לזכור תמיד שגם ארה"ב היא מדינה ריבונית. והיא מצפה מאיתנו שנכבד את זכותה לגבש את עמדותיה בנושאים חיוניים לה על פי אינטרסיה ועל אחריותה". ועלינו לכבד זאת.

- ומבלי לפגוע כהוא זה באחריותנו לקבל ולבצע החלטות ריבוניות -מידת הפיכחון מרמזת שאין כאן סימטריה מלאה.היחסים עם נשיא ארה"ב, הממשל, הקונגרס והעם האמריקני - חיוניים למדינת ישראל.
- ארה"ב היא בעלת הברית והמשענת האסטרטגית העיקרית של ישראל. יחסינו איתה הם אבן פינה ליכולות הצבאיות של ישראל, ליתרונו האיכותי של צה"ל, להרתעה ולמיצובה האסטרטגי והמדיני של ישראל.
- לארה"ב אנו פונים לקבל 3 מיליארד דולר בשנה (כבר כ-40 שנה). מאיזה תקציב חברתי או כלכלי היינו גורעים 12 מיליארד ש"ח בשנה כדי לכסות את הפער - לולא הסיוע הזה?
הטובים ביותר בעולם. אלו יחסים הדדיים , F-35 - מהם ורק מהם אנו יכולים לקבל מטוסי כמובן. גם ארה"ב נהנית משיתוף הפעולה חסר התקדים בין שרותי המודיעין שלנו. אבל גם אנחנו.

מעולם לא ציפינו, ואף פעם לא נבקש שאחרים יילחמו במקומנו - ובכל זאת- ארה"ב פרסה– בישראל מכמי התרעה ייחודיים - כנגד טילים ארוכי טווח ומתרגלת על אדמתנו ובים מולנו היערכות אמריקנית לסיוע לישראל להגן על עצמה במקרה של התקפת טילים מאיראן - אם זה אכן יידרש.

- מארה"ב, בהנחיית הנשיא אובמה קיבלנו כמיליארד דולר ל"כיפת ברזל" ונמשך הסיוע ל"שרביט קסמים" ו"חץ" מתקדם.

- אל ארה"ב אנו פונים להדוף בווטו יוזמות עוינות לישראל במועצת הביטחון. או לרכך מסקנות של וועדת גולדסטון ודומותיה.

- אליהם פנינו (והם נענו ככל יכולתם) ברגעים די מתוחים, כשקומץ מאנשינו נצורים בשגרירות בקהיר - ובדלת, המון זועם.

- מזכיר המדינה קרי, והנשיא אובמה - השקיעו מאמץ אדיר - תוך תשלום מחיר פוליטי (ולעיתים אישי) לא מבוטל - על מנת לסייע לנו להגיע לפריצת דרך עם הפלשתינאים. המאמץ לא צלח. גם אנחנו לא הצלחנו (רבין ופרס, אנוכי, אולמרט וגם ביבי).זה לא אמור לזכות אותם בחרפות וגידופים. זה ראוי להוקרה. גם כשחלוקים על פרטים.

- עוד נידרש לסיועם במבחנים רבים בעתיד. אני מציע לכולנו לזכור את זה היטב.כלל הפעולה מול האמריקאים ראו לשיהיה: לא להתבטל. לא להתכופף. כן - לזכור מהי ארה"ב לישראל. וכן לקיים - כמעט בכל מחיר -יחסי אמון וכבוד הדדי.זה טוב לישראל. הקונגרס האמריקאי, הנשיא אובמה, ביידן וקרי - הם חלק מהפתרון, גם אם יאחר לבוא. הם לא חלק מהבעיה.

- בן גוריון נהג לאמר בהגיון הברזל שלו, מבלי לפרש, ש"עתידה של ישראל תלוי בכוחנו ובצדקתנו".

"כוחנו" - זוהי עצמתו של צה"ל והיכולות האסטרטגיות, הגיבוי המעצמתי, עצמת הכלכלה, ולכידות החברה.

"צדקתנו" - לא כערך מופשט - היא האחיזה ב"עמדת העליונות המוסרית" דרך מאמץ מחושב להשגת שלום, גם אם יתעכב good faith–לפעול ולהיתפס כפועלים ב.

- זהו תנאי הכרחי לתמיכת העולם (או לתמיכת רוב בחלקו החשוב לנו של העולם).

- זהו גם תנאי הכרחי להשגת אחדות פנימית ונכונות להקרבה בחברה שבה הקריאה לדגל ללחימה או סיכון החיים בשגרה - אינם ענין תיאורטי, אלא חלק מהווית חיים שחוזרת על עצמה שוב ושוב.

- רוח הלחימה, יכולת העמידה והסולידריות הפנימית קשורות עמוקות בשניהם - בכוחנו ובצדקתנו.צדקתנו חשובה לא פחות מכוחנו. צדקתנו ולא כוחנו לכשעצמו, היא המעניקה למאבקה של הציונות את המשמעות והטעם (במיוחד עבור אלה שיכולים לבחור) הגיבוי המעצמתי וחוסנם של החברה והכלכלה שהם כאמור ממרכיבי "כוחנו" - לא יבואו לעולם - מבלי שתוכר "צידקתנו". ויישחקו - בהיעדרה.

- וכאן המקום להצביע על הסיכון שבהחלשות הדבק המחבר - בחברה הישראלית. אנחנו הופכים יותר ויותר לחברה שסועת פערים שרקמתה מחשבת להיקרע, ומוכתמת בלא מעט שנאת אחים. ימין ושמאל. יהודים וערבים. חילונים ודתיים. עניים ועשירים. מרכז ופריפריה. ותיקים וחדשים. זה מסוכן. בורגיבה,הנשיא התוניסאי (ומאוחר יותר סאדאת בויכוחיו עם אסאד ערב השלום עם ישראל) העלו את הטעון - שאין צורך להכריע את ישראל בכח הזרוע. תן להם אפשרות - והם יתפוררו מבפנים. אז זהו - שלא!איננו מתכוונים להתפורר מבפנים. אבל זה מחייב התעשתות ופעולה, בתחומי הכלכלה, החברה - וסדר העדיפות הלאומי.

- עדיפות גבוהה לדור העתיד, ולקבוצות הנושאות בעול העיקרי, לצד כבוד הדדי, פתיחות, סובלנות, קבלת האחר.
- חלוקה צודקת יותר של העושר הלאומי. מתן הזדמנות שווה לכל, לצד עידוד ללקיחת אחריות של יחידים, קבוצות וקהילה.
- כל אלה הם חלק מהמשימה - ולפנינו דרך ארוכה.

לא פחות מאשר מ"צרינו" אני חושש מ"יצרינו". לא תתקיים "צדקתנו" ובטווח ארוך ייסדק "כוחנו" אם לא נשכיל לכונן בהדרגה, אך בעקביות והחלטיות - נורמות חיי ציבור וחברה אזרחית - שמעצבות את גבולות הראוי ושאיננו ראוי - הרחק מתחום הנורמה הפלילית. נידרש לנו שינוי עמוק בתחומי כיבוד שלטון החוק, סגנון ונורמות משילות, שמירת הקו העדין בין חופש הביטוי לחופש השיסוי. ודרושה מיידית בלימה נחרצת של גילויי גזענות וטרור יהודי - שראויים למיטב הכרתי לטיפול במישור הפלילי.

- ומשפטים אחדים על חוק הלאום. זהו חוק מיותר ואף מזיק. בכלל, ובמיוחד כעת לידידינו הוא משדר שישראל מאבדת את בטחונה העצמי לגבי המובן מאליו - קרי: ייחודיות זהותה כמדינה יהודית-דמוקרטית כפי שמשתקף ב"מגילת העצמאות".
לירידינו - אנו מספקים במו ידינו - כלי אפקטיבי בהחשדת ישראל - כמדינה המתרחקת בהחלטה מנורמות הדמוקרטיה כצעד הכנה למשטר של אפליה מעוגנת בחוק.
ומותר לשאול: מה בדיוק היה רע עד כה? למה לא "מגילת העצמאות"? מי צריך את זה? ולמה?

- צ'רצ'יל אבחן פעם את ההבדל בין אופטימיסט לפסימיסט.
הפסימיסט - רואה את הקושי - בתוך כל הזדמנות.
האופטימיסט - רואה את ההזדמנות - בתוך כל קושי.
- יש לפנינו גם הזדמנויות בתוך כל הקשיים. החשובה שבהן, והיא נדירה, מאלו שמתרחשות פעם בשנות דור - היא ההזדמנות לכונן הסדר אזורי. קיומה בולט יותר לאור ה"אביב הערבי" ולאחר "צוק איתן".
הזדמנות לכונן הסדר אזורי שישנה מיסודה את מפת המציאות האזורית ואת עתידה ומעמדה של ישראל. הסדר שיצעיד קדימה את כלכלת האזור כולו ואת הסיכוי ליציבות ושלום המבוססים על סינרגיות ושיתופי פעולה ולא על שנאות ונקמות.

- במה דברים אמורים? ארועי השנים האחרונות יצרו אינטרס משותף חזק לישראל ולמדינות ערב המתונות - סעודיה ומדינות המפרץ, ירדן, מצרים ויתכן אף טורקיה (שאיננה ערבית).אינטרס שבמוקדו - המאבק נגד טרור איסלמי קיצוני ונגד הכוונות ההגמוניות והגרעיניות של איראן.
- האתגר עבורנו נובע מכך שיש כנראה רק דרך אחת להשיג זאת. והבחירות הצפויות בישראל מחייבות להמתין גם איתה מספר חודשים.והדרך הזאת היא:ישראל חזקה ובוטחת בעצמה, שמוכנה לפתוח במסגרת וועידה בינלאומית מו"מ רציני בגיבוי ארה"ב והקוורטט עם הפלשתינאים וקבוצת המדינות הערביות - במטרה להשיג פתרון על בסיס "שתי מדינות לשני עמים" במקביל לגיבוש הסדר איזורי. כל זאת תוך המשך מאבק נחרץ ועקבי בטרור והבטחת יתרונו האיכותי של צה"ל על כל צרוף של יריבים.

- המתונים שבשליטי ערב אינם מסוגלים (וגם אינם רוצים) להציף את האינטרס המשותף הזה ולהפכו למדיניות - משום רתיעתם מתגובת הציבור שלהם.ואין זו הערכה בלבלד. זוהי גם הדרך

.שבה קשור הנושא הפלשתיני לסיכויי הסדר כולל במזרח התיכון

.
- חשב שנזכור. מול הפלשתינאים ישראל יכולה בעיקר (כמעט רק) - לתת. מול כלל העולם הערבי המתון - ישראל יכולה לקבל. הרבה.
לא רק הכרה ולגיטימציה. גם הזדמנות לפרויקטי תשתית איזוריים - והעיקר - לראשית תהליך, ארוך ככל שיהיה - של היפוך בעמדות היסוד של האיזור כלפי ישראל.

- בדרך למיצוי ההזדמנות להסדר אזורי - יהיה על ישראל לשקול אימוץ ההצעה הסעודית בצמוד להסתיגויות ישראל - כבסיס לדיון.
- זה ייקח זמן. תהיינה עליות וירידות. הפלשתינאים אינם בן שיח קל או נוח. מי כמוני יודע.-
- ייתכן שתידרשנה תקופות של הסדרי ביניים או אף צעדים חד צדדיים שקולים ומתואמים עם ארה"ב והקוורטט.
- ייתכן שבקונטכסט של הסדר איזורי תוכל המדינה הפלשתינאית, לכשתקום, להשתלב בקונסטרוקציה של שיתוף פעולה הדוק יותר שעשוי לכלול את ירדן, ישראל ואולי אף איזורי נוסף.
- אך כדי לקדם ,אחרי הבחירות בישראל ,את סיכוי ההסדר האיזורי - הנושא הפלשתינאי ופתרון שתי המדינות - יהיה בהכרח הנושא הראשון על סדר היום.
- הרעיון העולה מעת לעת בימין הקיצוני - להמשיך לשלוט למעשה בכל השטח ולקיים blame game –לפלסטינאים מעין "אוטונומיה" - הוא אשליה במקרה הטוב, וצעד ראשון ב העתידי - במקרה הרע. היא תידחה בצורה ברוטלית על ידי טובי ידידינו - שלא לדבר על כך שהיא תידחה על ידי כל אחד מהשותפים הפוטנציאלים להסדר האזורי - ובמקביל ע"י כולם ביחד. וגם זאת איננה רק הערכה.

- גם הטענה כאילו אירועי השנה האחרונה "מוכיחים" כי לא ניתן לשלב את צרכי הבטחון החיוניים של ישראל עם "פתרון שתי המדינות" - איננה נכונה. ואני קובע זאת כעמדה מקצועית. לא רק כדעה פוליטית.
- ההיפך הוא הנכון - צה"ל ייטיב להגן על ישראל מגבול מוכר בינלאומית שיכיל את גושי היישובים, מספר אתרים אסטרטגיים בגב ההר, אזור בטחון ממזרח לנתב"ג ונוכחות צבאית ארוכת טווח, על נהר הירדן.

- האיום הממשי על עתיד הפרויקט הציוני - איננו מגבלות סידורי הבטחון של "פתרון שתי המדינות" אלא המידרון החלקלק - עליו יניע אותנו "פתרון המדינה האחת"- אל מציאות שתפגע בבטחונה של ישראל ותגביר את בידודה המדיני - כשהוא מוביל את מהותה של ישראל בהכרח (וזאת מילת המפתח) אל מדינה שאיננה יהודית או מדינה שאיננה דמוקרטית. שלא לדבר על סכנת השקיעה לדימום עמוק ומתמשך על פני דורות של שתי קהילות לאומיות,מחובקות לבלי היפרד- כפי שראינו בפועל בבלפסט ובבוסניה.

- החזון המשותף לכולנו - חזון "חברת המופת" בישראל, שעיקרו הצבת ישראל תוך 15-10 שנה בשורה הראשונה של מדינות מתקדמות בעולם - בחינוך ותרבות, מדע וטכנולוגיה, איכות חיים - ובסופו של דבר גם רמת חיים. (פינלנד ודנמרק - יכולות? גם אנחנו - יכולים!!).חברה שבניה ובנותיה יבחרו לחיות בה את חייהם. ושצעירים יהודים בכל העולם ייראו בה מקור גאווה, השראה - ואף יעד ראוי לחיות בו.

- החזון הזה של "חברת מופת" לא ייכון מבלי שנאזור את כוחות הנפש ואת הרצון הפוליטי, חרף הכאב וההבדלים בעמדותינו - ונאמץ יחד את "פתרון שתי המדינות במסגרת הסדר אזורי "- שגם אם יתעכב - רק הוא ראוי ויוכל להיות בעולם המורכב של המאה ה-21 - יעדה הריאלי והנכון של הציונות.

- חבר (ליכודניק דווקא) סיפר לי שבנעוריו הזדמן כמה פעמים לבית בן גוריון. בשיחה ביניהם שאל הנער את הזקן: "איך זה שמכל המנהיגים שהיו לעם ב-2000 השנים האחרונות,ואפילו ב-80 השנים האחרונות, דווקא אתה הקמת את המדינה היהודית?" והזקן ענה: "פעם בימי קדם היה לכל האנשים חוש נוסף, שישי - החוש לזיהוי הזדמנויות. החוש הזה נעלם בחלוף הדורות אצל רוב האנשים. אצלי - לא! ראיתי הזדמנות - ועשיתי".
בן גריון לא דיבר על מוראות מלחמת השחרור, על הספקות, על הסיכונים. על כל אלה שהעריכו שניכשל. הוא דיבר על ההזדמנות וזיהויה. ועל המעשה.

- כבן גוריון בשעתו גם מנחם בגין - מול מצרים, ורבין - בשלום עם ירדן, ומאוחר יותר עם פרס - בצעדים הראשונים מול הפלסטינאים - נטלו על עצמם סיכונים לאומיים, מדיניים, בטחוניים ופוליטיים - עצומים. חלקם גם שילם מחיר כבד. יצחק - גם את המחיר האולטימטיבי. אבל כולם העזו - ופעלו. זהו מבחנה האמיתי של מנהיגות. זהו גם מבחן הגדולה של מדינאות יוצרת.
- מנהיגות מעצבת, לעולם שרשיה בצירוף ואיזון נדירים - בין חזון, העזה ואומץ לבין שיקול דעת, פיכחון מוחלט והבנת הפרטים. הם לא יקומו לנו במקום שבו ישלטו חרדה, פסימיות ופסיביות - אלו הם מתכונים ליצירת נבואות (פסימיות בהכרח) המגשימות את עצמן.

- מהותה וטעם קיומה של התנועה הציונית- ראשיתם בהתרסה כנגד המציאות ו"מצב התודעה" שיצרה הווית הגלות. ויסודם בהחלטה ליטול את גורלנו בידינו ולפעול פרו אקטיבית לשינוי המציאות. ולא חלילה להיסחף שוב על גליו השרירותיים של זרם ההיסטוריה.

- המציאות נוקשת על הדלת. לא הכל - וודאי. אף פעם לא היה הכל וודאי. ואף פעם לא יהיה הכל וודאי.אף על פי כן בעת הזאת- לפתוח את הדלת - זוהי משימתה ומיבחנה של ההנהגה הלאומית.
- אבא אבן נהג לאמר - שהפלשתינאים לא החמיצו מעולם שום הזדמנות - להחמיץ הזדמנות.
- הבה לא ניפול אל המלכודת הזאת - בעצמנו.

- תודה.